

Uppföljning av samlad riskbild och intern kontrollplan 2024

Nämnden för funktionsstöd

1 Inledning

I samband med framtagandet av budget/verksamhetsplan ska riskhanteringen för olika riskområden sammanställas i en samlad riskbild för nämndens verksamhetsområde. Syftet med den samlade riskbilden är att ge en bild över verksamhetens mest väsentliga risker utifrån nämndens perspektiv. Den samlade riskbilden innehåller även åtgärder för att hantera riskerna.

I nämndens samlande riskbild för 2024, fastställde nämnden i februari tre riskområden varav en har åtgärder. Övriga risker är sådana där åtgärder genomförs löpande och rapporteras till nämnden i ordinarie uppföljning men där riskerna är väsentliga för nämndens verksamhetsansvar. Flertalet av de risker som lyfts till nämnden kommer sannolikt alltid vara väsentliga för nämnden och kräver löpande åtgärder för att kompensera för eller minska riskerna.

Utifrån den samlade riskbilden har en intern kontrollplan upprättats. Den ska innehålla de områden/processer som särskilt ska granskas under kommande verksamhetsår för att verifiera att redan införda åtgärder har fått avsedd effekt. Syftet är ta reda på om den interna kontrollen i verksamheten fungerar på ett tillfredsställande sätt men även att kunna ifrågasätta befintliga åtgärder och vid behov komma med förbättringsförslag (nya åtgärder). Genom planen får nämnden en bild av om de åtgärder som genomförts fungerar som tänkt.

2 Sammanfattning av uppföljningen

För riskerna som handlar om *risk för att kvalitén i verksamheten och kontinuitet i mötet med den enskilde påverkas negativt vid svårigheter med kompetensförsörjning* och *risk för att det inträffar våldssituationer i nämndens verksamheter* har nämnden ett fortgående arbete utifrån det systematiska kvalitetsarbetet och kompetensförsörjning, bemanningsplanering och det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Förvaltningens bedömning är att åtgärderna som genomförts inom området välfärdsbrott har minskat riskerna.

Revisionen har i år följt upp rekommendationerna inom hantering av privata medel för personer med funktionsnedsättning. Uppföljningen visar att nya rutiner har tagits fram under året och att ett implementeringsarbete är påbörjat. Åtgärder har även vidtagits för att stärka egenkontroll och uppföljning. Revisionskontoret bedömer att nämnden har omhändertagit rekommendationerna. Men anledning av detta bedömer förvaltningen att den interna granskningen av nämndens hantering av privata medel inte är nödvändig under 2024. Om det är så att egenkontrollerna av följsamhet gentemot rutinerna skulle visa på stora avvikelser kommer förvaltningen värdera frågan igen.

3 Samlad riskbild med åtgärder

3.1 Risk för att kvalitén i verksamheten och kontinuitet i mötet med den enskilde påverkas negativt vid svårigheter med kompetensförsörjning.

Nämnden har i uppdrag att verkställa beslut och ha kvalitetssäkrade insatser. Att kvalitet i verksamhet och kontinuitet i mötet med den enskilde påverkas negativt vid svårigheter med kompetensförsörjning är en risk för nämnden och arbete sker löpande inom ramen för arbetet med kompetensförsörjning som pågår utifrån nämndens plan för kompetensförsörjning. Risken är dock väsentlig för nämnden och finns därför med i nämndens samlade riskbild för information. Risken handlar om samtliga delar av kompetensförsörjning - attrahera, rekrytera, utveckla och bemanna. Nämndens ekonomiska underskott och anpassningar under 2024 kan komma att få påverkan på kvaliteten för brukarna. Nämnden kommer få uppföljning av plan för kompetensförsörjning löpande och arbetet enligt planens strategier förväntas minska risken.

Svårigheter med att rekrytera, utveckla och behålla medarbetare och chefer kan resultera i att kvalitén sjunker i verksamheten och i mötet med den enskilde.

3.2 Risk för att det inträffar våldssituationer i nämndens verksamheter

Inom nämndens verksamhet finns risk för hot och våld och att våldssituationer förekommer.

Risk för våldssituationer, hot och våld är kopplat till medarbetares kompetens och de metoder som nämndens verksamheter använder med utåtagerande brukare. Nämnden fortsätter att göra riskbedömningar vid inflytning i bostad med särskild service och vid förändrat mående. Hot kan också vara kopplat till otillåten påverkan och personsäkerhet. Hot och våld inom nämndens verksamheter påverkar även brukare eftersom otrygghet kan uppstå gentemot grannar. Målgrupper inom nämndens verksamheter kan vara utsatta för hot och våld, våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck och vissa har genom sin funktionsnedsättning en dubbel utsatthet. Nämndens verksamheter behöver ta hänsyn till lagstiftning kring tvång och begränsning och föreskrifter från Socialstyrelsen såväl som arbetsmiljölagstiftning och föreskrifter från arbetsmiljöverket. Även lag om kommuners brottsförebyggande ansvar gäller från 1 juli 2023, Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program och nämndens del i trygghetsarbetet i staden som beskrivs i reglementet styr arbetet.

Risk för våldshändelser har påverkan på brukares trygghet, kvalitén i verksamheterna och medarbetares och chefers arbetsmiljö.

3.3 Sammantagen risk för felaktigheter som kan innebära kostnader eller förtroendeskador - välfärdsbrott

Ledning och styrning för administrativa processen inom nämndens ansvarsområde och reglemente är viktig för att säkra kostnadsmedvetenhet och minimera risk för oegentligheter som leder till förtroendeskada. Nämnden fortsätter under 2024 att säkerställa den interna kontrollen inom de administrativa processer.

Nämnden lyfter området välfärdsbrott som särskilt viktigt där åtgärder för att minska risker behöver genomföras. Även kontroller, för att se att åtgärder fått effekt, behöver stärkas. Nämnden ser att det behövs riskmedvetenhet inom samtliga insatser, både inom myndighet och verkställighet. Nämnden följer den nya utbetalningsmyndighetens uppdrag.

Konsekvenser kan bli kostnader eller förtroendeskada.

Åtgärdens status	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Avslutad Samordningsgrupp motverka välfärdsbrott för att säkerställa samverkan och samordning inom förvaltningen Slutdatum 2024-08-31	Förvaltningen ser att stärkt styrning och ledning av området behövs för att säkerställa samverkan och samordning inom förvaltningen för att motverka välfärdsbrott. Förvaltningen kommer skapa systematik för att hantera riskmoment som uppkommer i handlägningsprocessen och verkställighet. I arbetet kommer förvaltningen omhänderta uppdragen nedan från kommunfullmäktige - Nämnden för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att stärka arbetet mot välfärdsbrott i enlighet med vad som framgår av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. - Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med socialnämnderna, nämnden för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsnämnden föreslå åtgärder för att ta fram och säkerställa användandet av kontrollåtgärder för att motverka välfärdsbrott som exempelvis assistansfusk, fusk vid utbetalningar av ekonomiskt bistånd, nödbistånd och andra sociala bidrag. Förvaltningen kommer omhänderta eventuella rekommendationer från revisionen utifrån granskning av kontroll och uppföljning av privata utförare (kommer i april 2024) inom ramen för arbetet med att motverka välfärdsbrott. Detsamma gäller rekommendationer från revisionens granskning av hemvårdsbidrag.	Förvaltningens samordningsgrupp har under 2024 arbetat med att skapa struktur och systematik i arbetet med att motverka välfärdsbrott. För insatserna personlig assistans och hemvårdsbidrag har specifika åtgärder tagits fram med hjälp av metoden crime proofing som är en analysmodell för att identifiera risker för överutnyttjande eller brott kopplat till regelverk. Användandet av analysmodellen och resultatet är ett sätt att arbeta systematiskt och analysmodellen kan användas i samtliga insatser som nämnden ansvarar för. Stadsrevisionen uppmärksammade att riktlinjer för hemvårdsbidrag inte är ändamålsenligt och dessa är nu under revidering. Förvaltningen deltar i arbetet med revideringen. Övriga åtgärder för ett systematiskt arbete med att motverka välfärdsbrott är revidering av instruktion för kontroll av fakturor från externa leverantörer, kompetenshöjande insatser kring fusk och välfärdsbrott och en informationskampanj om FUT- teamet och möjlighet att anmäla in misstankar dit har genomförts. Förvaltningen samverkar med andra förvaltningar och bolag och har också en systematisk nyhetsbevakning kopplat till välfärdsbrott för att ta del av vad som händer i omvärlden. För att kunna följa upp arbetet med att motverka välfärdsbrott har ett antal nyckeltal tagits fram exempelvis antal underrättelser till annan myndighet om felaktiga utbetalningar. Förvaltningen ser att genomförda och planerade åtgärder har skapat struktur och systematik inom området motverka välfärdsbrott.

Åtgärdens status	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Avslutad Inrätta team för felaktiga utbetalningar (FUT-team) Slutdatum 2024-02-29	Syfte med ett FUT-team är att förhindra felaktiga utbetalningar när det gäller ersättning för personlig assistans, kostnad daglig verksamhet, hemtjänst, hemvårdsbidrag, arvode och omkostnader till kontaktperson Uppdrag för FUT-teamet: ta emot tips från brukare, anhöriga, företrädare, samverkansparter, chefer och medarbetare i FFS och i Staden, på indikationer och signaler på att något inte stämmer. Arbetsmetod; i förlängningen crime proofing, men till en början med att ta emot, strukturera och ta sig an tips, indikationer, signaler. FUT-teamet föreslås bestå av flera funktioner och beroende på frågan kopplats berörda funktioner in.	FUT-teamet ska arbeta med tips om felaktiga utbetalningar både till enskilda samt bolag och är en del i förvaltningens struktur i arbetet för att motverka felaktiga utbetalningar. Teamet startade i februari 2024 och består av bland annat kompetenser från myndighet, administration, juridik samt ekonomi. FUT- teamet tar emot tips om felaktiga utbetalningar både till enskilda och bolag och samverkar med socialförvaltningarnas motsvarigheter för att utbyta kunskap om brottsliga upplägg och processer för att utreda ärenden. Samverkan i form av kunskaps och erfarenhetsutbyte sker också med Försäkringskassan och Skatteverket, För att säkerställa systematik i FUT- teamets arbete har en process för arbetet med misstänkt fusk och felaktigheter har tagits fram. Den används som ett verktyg för att säkerställa att rätt kontrollåtgärder finns på plats för att motverka välfärdsbrott.

3.4 Hantering av privata medel

Förvaltningen kan under vissa omständigheter förvalta privata medel. Det kan bland annat röra sig om när en individ inte har någon förordnad ställföreträdare men har behov av att få stöd i att hantera sin ekonomi. I sådana fall har förvaltningen påtagit sig ett ansvar gentemot tredje part, vilket medför att det uppstår en ekonomisk händelse för förvaltningen.

Utifrån kraven på intern kontroll är det viktigt att det finns tydliga och väl dokumenterade rutiner för hanteringen av sådana medel och att personalen har kännedom om dessa rutiner.

Enhetlig hantering i förvaltningen gentemot alla brukare och personal samt god redovisningssed ska vara ledord vid redovisning av privata medel.

- Brukarnas privata medel, i det ingår hushållskassor (gemensamma måltider) och den enskildes övriga kontanta medel (så som kontanter och bankkort) - revisionen granskat under 2022
- Intäktsredovisning - försäljning på daglig verksamhet, Dalheimers hus, aktivitetshuset (redovisningstjänster på intraservice genomför intern kontroll)
- Handkassor i kontanter eller förladdade kort – förvaltningens rutin för att förtydliga och säkerställa hantering antagen och implementerad.
- Privata medel i samband med gemensamma måltider inom avdelning bostad med särskild service. Syftet med anvisningen är att tydliggöra hanteringen av privata medel i samband med inköp av livsmedel till gemensamma måltider och att säkerställa en likvärdig och säker hantering för hyresgäster inom bostad med särskild service.
- Övriga kontanta medel (som inte är kopplat till gemensamma måltider), hur privata medel ska hanteras, redovisas och förvaras, säkerställa att det finns skriftlig överenskommelse med och redovisning till enskild eller företrädare samt rutiner för systematisk uppföljning och kontroll.

Konsekvens vid oegentligheter eller felaktig hantering kan innebära att enskilda personer som står i beroendeställning påverkas negativt. I ett större perspektiv riskerar oegentligheter och felaktig hantering att skada förtroendet för nämnden och Göteborgs Stad.

Åtgärdens status	Åtgärdsbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Avslutad Ta fram rutin för hantering av övriga kontanta medel Slutdatum 2024-12-31	I åtgärden ingår: - Hantering av brukares privata medel i form av kontanter och betalkort - Enhetlig kostnad och process för debitering av kostnad för resor med bil - Enhetlig kostnad och process för debitering för kostnad hygienartiklar/förbrukningsmaterial t.ex. toalettpapper, tvål, tvättmedel - Plan för egenkontroll av hantering av övriga kontanta medel	Rutiner för hantering av brukares privata medel i form av kontanter och betalkort, enhetlig kostnad och process för debitering för kostnad hygienartiklar/förbrukningsmaterial t.ex. toalettpapper, tvål, tvättmedel och plan för egenkontroll av hantering av övriga kontanta medel är framtagna och beslutade i december 2023. Förvaltningen för funktionsstöds anvisning för hantering privata medel i samband av inköp av livsmedel till gemensamma måltider fastställdes i juni 2024. Den första egenkontrollen avseende följsamhet till rutinen för privata medel genomfördes i november 2024. Utifrån det sammanställda resultatet kommer arbetet med att säkerställa följsamheten till rutinen fortgå under 2025. Uppföljningen av orsaker till de redovisade bristerna får påvisa vilka åtgärder som behöver vidtas. I enlighet med rutinen sker egenkontroll årligen fortlöpande. Framtagandet av en rutin för enhetlig kostnad och process för debitering av kostnader för resor med bil färdigställdes i december 2024. Den kommer att publiceras och implementeras under 2025.

4 Intern kontrollplan

4.1 Hantering av privata medel

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Avslutad Granskning av nämndens hantering av privata medel Slutdatum 2024-12-31	Den första egenkontrollen avseende följsamhet till rutinen för privata medel genomfördes i november 2024. Det sammanställda resultatet kommer att analyseras och ligga till grund för arbetet med att säkerställa följsamheten till rutinen under 2025. Uppföljningen av orsaker till de redovisade bristerna får påvisa vilka åtgärder som behöver vidtas. Om uppföljningen skulle visa på stora avvikelser avseende följsamhet till rutinen kommer förvaltningen värdera frågan om intern granskning behöver återupptas.